

Granskning av kommunstyrelsens styrning och uppföljning av den tekniska förvaltningen

Rapport
Mönsterås kommun

KPMG AB

2023-12-12

Antal sidor 33

Antal bilagor 2

Mönsterås kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning och uppföljning av den tekniska förvaltningen

2023-12-12

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund	5
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	5
2.2	Revisionskriterier	6
2.3	Metod	6
3	Resultat av granskningen	8
3.1	Organisation och ansvarsfördelning	8
3.2	Mål och styrdokument för den tekniska förvaltningen	11
3.3	Rapportering och uppföljning	15
3.4	Stickprovskontroll av delegationsbeslut och återrapportering	20
4	Slutsats och rekommendationer	23
	Bilaga 1: Resultat av enkätundersökning	26
	Bilaga 2: Stickprovsmall	31

1 Sammanfattning

KPMG har av Mönsterås kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunstyrelsens styrning och uppföljning av den tekniska förvaltningen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen styr och följer upp den tekniska förvaltningen på ett ändamålsenligt och tillräckligt sätt.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen endast delvis styr och följer upp den tekniska förvaltningen på ett ändamålsenligt och tillräckligt sätt.

Vi bedömer att det delvis finns en ändamålsenlig organisation och tydlig ansvarsfördelning för att utföra verksamhetens uppdrag. Vi noterar att styrelsens ansvar för tekniska förvaltningen inte framgår tydligt av dess reglemente eller vilka uppgifter kommunstyrelsens arbetsutskott ansvarar för, utöver de uppgifter enligt speciallagstiftning som styrelsen ansvarar för. Detta bedömer vi som en brist.

Vi bedömer att roller och ansvar inom tekniska förvaltningen i allt väsentligt upplevs som tydliga med en ansvarig teknisk chef och en avdelningschef för respektive avdelning. Befattningen som fastighetschef är vid tidpunkten för granskningen vakant, vilket vi delvis bedömer påverkar styrning och uppföljning av verksamheten.

Genom att kommunstyrelsen inte antagit särskilda mål och aktuella styrdokument för den tekniska verksamheten saknas tydliga förutsättningar för att styra och följa upp verksamheten och tillse att verksamheten stödjer en utveckling i enlighet med fullmäktiges övergripande mål och riktlinjer.

Vår bedömning är att kommunstyrelsen delvis genomför en ändamålsenlig uppföljning och kontroll av den tekniska förvaltningen. Vi bedömer även att rapportering och uppföljning av verksamhetens resultat kan stärkas. Vi bedömer att kommunstyrelsen delvis bedriver ett tillfredställande internt kontrollarbete inklusive risk- och väsentlighetsbedömning avseende den tekniska förvaltningen.

Mönsterås kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning och uppföljning av den tekniska förvaltningen

2023-12-12

Utifrån vår stickprovskontroll, bedömer vi att det finns beslut som inte fattats på rätt nivå. Vi bedömer vidare att det inte sker en tillräcklig återrapportering av beslut fattade på delegation i enlighet med kommunallagens krav och kommunstyrelsens delegationsordning. Detta bedömer vi som en brist.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Ta fram specifika mål för tekniska förvaltningen som tydliggör kommunstyrelsens ambition och riktning för verksamheten.
- Ta fram en samlad verksamhetsplan/styrande dokument för tekniska förvaltningen inklusive verksamhetsmål och mätetal för uppföljning, samt följa upp detta vid del- och årsredovisningar.
- Förtydliga delegationsordningen vad gäller att hänvisning sker till rätt paragraf i kommunallagen vid delegering av beslutanderätt till förvaltningschef.
- Säkerställa att återrapportering av delegationsbeslut sker vid nästkommande sammanträde i enlighet med kommunstyrelsens delegationsordning. I detta även beakta att kommunstyrelsens protokoll bör utformas så att det är möjligt att ta reda på vilka delegationsbeslut som anmälts vid respektive sammanträde.
- Uppmärksamma fullmäktige att kommunstyrelsens reglemente behöver tydliggöras vad gäller deras ansvar för samtliga verksamhetsdelar inom tekniska förvaltningen, utöver de uppgifter som anges utifrån gällande speciallagstiftning.

2 Bakgrund

KPMG har av Mönsterås kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunstyrelsens styrning och uppföljning av den tekniska förvaltningen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Kommunstyrelsen ansvarar kommunens tekniska verksamhet, vilken är organiserad i den tekniska förvaltningen. Tekniska förvaltningen har fyra avdelningar och inkluderar ansvarsområden såsom vatten och avlopp, renhållning, gata, park och fysisk samhällsplanering. Verksamheten ansvarar också för städning, måltidsservice och drift och underhåll av kommunens fastigheter.

Revisorerna ser en risk i att kommunstyrelsen utifrån sitt breda ansvarsområde och hantering av flertalet ärenden, inte styr och följer upp den tekniska verksamheten på ett ändamålsenligt och tillräckligt sätt. Revisorerna vill därmed granska kommunstyrelsens styrning och uppföljning av den tekniska förvaltningen närmre.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen styr och följer upp den tekniska förvaltningen på ett ändamålsenligt och tillräckligt sätt.

Granskningen avser besvara följande revisionsfrågor:

- Har kommunstyrelsen antagit tillräckliga och aktuella styrdokument för den tekniska verksamheten som stödjer en utveckling i enlighet med fullmäktiges övergripande mål och riktlinjer (reglemente, delegationsordning, mål och verksamhetsplaner, intern kontrollplan)?
- Är rapportering och uppföljning av verksamhetens resultat tillräcklig? Vilken måloppfyllelse nås?
- Bedriver kommunstyrelsen ett tillfredsställande internt kontrollarbete inklusive risk- och väsentlighetsbedömning avseende tekniska förvaltningen?

- Finns en ändamålsenlig organisation och tydlig ansvarsfördelning för att utföra verksamhetens uppdrag?
- Fattas beslut på rätt beslutandenivå och sker återrapportering av beslut fattade på delegation?
- Genomför kommunstyrelsen en ändamålsenlig uppföljning och kontroll av den tekniska förvaltningen?

Granskningen omfattar tekniska förvaltningen.

2.2 Revisionskriterier

Granskningen utgår från nedanstående revisionskriterier:

- Kommunallagen 6 kap. 6 §
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier av relevant dokumentation, så som budget, intern kontrollplan, delegationsordning och verksamhetsplaner.

Intervjuer har genomförts med teknisk chef, avdelningschef för kost- och städavdelningen, avdelningschef för samhällsbyggnadsavdelningen, avdelningschef för vatten-, avlopps- och renhållningsavdelningen, samt kommunstyrelsens presidium.

Därtill har en enkätundersökning genomförts som riktat sig till samtliga ledamöter i kommunstyrelsen. Syftet har varit att fånga upp hur ansvariga ledamöter bedömer att styrning och uppföljning av tekniska förvaltningen fungerar och sker i praktiken.

Resultatet av enkätundersökningen framgår i bilaga 1.

Som ett led i granskningen har en stickprovskontroll genomförts. Stickprovskontrollen har omfattat delegationsbeslut mellan 1 januari 2023 till 1 juni 2023. Utifrån förteckningar av delegationsbeslut har vi översiktligt kontrollerat att de beslut som fattats av delegaterna inom den tekniska förvaltningen har stöd i delegationsordningen.

Mönsterås kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning och uppföljning av den tekniska förvaltningen

2023-12-12

Därefter har 10 delegationsbeslut stickprovsgranskats. Syftet har varit att kontrollera att beslut följer angiven delegationsordning och är fattade av rätt delegat, samt att beslut som inte är delegerade fattas av kommunstyrelsen. Kontrollmomenten i stickprovsgranskningen har utgått från granskningens syfte och frågeställningar samt bestämmelser i kommunstyrelsens delegationsordning. Ytterligare kontrollområden har lagts till vad gäller tydlighet, kontroll och spårbarhet. I bilaga 2 presenteras stickprovsmallen, samt de beslut som kontrollerats inom ramen för stickprovskontrollen.

Rapporten är faktakontrollerad av dem vi intervjuat.

3 Resultat av granskningen

3.1 Organisation och ansvarsfördelning

Tekniska förvaltningen sorterar under kommunstyrelsen. Förvaltningen består av fyra avdelningar; fastighetsavdelningen, VA/renhållningsavdelningen, kost- och städavdelningen och samhällsbyggnadsavdelningen. Respektive avdelning styrs av en avdelningschef.

Samhällsbyggnadsavdelningen består av enheterna gata, geodata, mark och exploatering, park och plan. Avdelningens tre huvuduppdrag utgörs av planering (nyttjande av mark- och vattenområden, byggd miljö, med mera), genomförande (anläggning, utveckling och underhåll av exempelvis gator, torg och parker) samt samhällsservice (exempelvis kart-, GIS- och mätningsteknisk service). År 2020 genomfördes en omorganisation där bygglov flyttades från avdelningen till miljöförvaltningen, samtidigt som gata och park flyttades till samhällsbyggnadsavdelningen. Enligt de intervjuade upplevs organisationsförändringen ha tydliggjort roller och ansvar inom området. Avdelningen svarar för tre typer av ärenden som miljö- och byggnadsnämnden fattar beslut om - lokala trafikföreskrifter, parkeringstillstånd för rörelsehindrade, samt detaljplaner.

VA/renhållningsavdelningen ansvarar för de kommunala vatten- och avloppsanläggningarna, vilket inkluderar vattenverk, avloppsreningsverk, ledningsnät och spillvattenpumpstationer, samt för renhållningen, att samla in, transportera och behandla avfall. VA/renhållningsavdelningen är uppdelad i renhållningsavdelningen och vatten- och avloppsavdelningen. Under avdelningschefen finns exempelvis arbetsledare, renhållningsingenjör, VA-ingenjör och renhållningsarbetare.

Kost- och städavdelningen utför uppdrag åt samtliga kommunens förvaltningar. Avdelningens ansvarsområden är städning i egen regi, städning med entreprenör (privat utförare) och måltidsverksamhet. Måltidsverksamheten avser tillagning och servering av måltider inom förskola, skola, fritidsverksamhet och omsorg. Kost- och städavdelningen är uppdelad i två avdelningar/enheter, kost respektive städ.

Fastighetsavdelningen ansvarar för drift och underhåll av kommunens fastigheter. Tjänsten som avdelningschef för fastighetsavdelningen är vakant. Anledningen anges vara att rekrytering tar tid och att aktuella sökanden har minst tre månaders uppsägningstid. Vid tiden för granskningen delar teknisk chef tillsammans med en inhyrd konsult, på tjänstens ansvarsområde. Teknisk chef ansvarar för personalfrågor medan konsulten ansvarar för fastighetstekniska frågor.

Intervjuade upplever att organisationen i stort fungerar väl. Teknisk chef beskriver att organisationen saknas specialistkunskaper i vissa frågor, så som upphandling. Vid upphandlingsfrågor använder sig kommunen av Västerviks kommuns upphandlingscentral.

3.1.1 Reglemente

Av kommunstyrelsens reglemente (fastställt av kommunfullmäktige den 19 december 2022) framgår att styrelsen har ansvar för utformning och utveckling av kommunens system för intern kontroll i enlighet med vad fullmäktige särskilt beslutar. Styrelsen ska fortlöpande ha uppsikt över verksamheten i de företag och stiftelser som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv, men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen.

Inom styrelsen finns ett arbetsutskott. Det framgår av reglementet att de ärenden som ska avgöras av styrelsen i dess helhet bör beredas av utskottet, om beredning behövs. Efter beredning ska utskottet lägga fram förslag till beslut för kommunstyrelsen. I praktiken är kommunstyrelsens arbetsutskott den politiska instans som tekniska förvaltningen rapporterar till. Exempelvis har kommunstyrelsens arbetsutskott delegerats beslutanderätt gällande upphandling av material, varor och inköp av inventarier som överstiger tjugo prisbasbelopp, upphandling av reparations- och underhållsarbeten som överstiger trettio prisbasbelopp, samt vissa yttranden över remisser från miljö- och byggnadsnämnden.

Av reglementet framgår att styrelsen fullgör de uppgifter som ingår i tekniska förvaltningen vad gäller bland annat avfallsplanering, transport, återvinning och bortskaftande av avfall, handläggning av frågor om renhållningsabonnemang, samt utarrendering, uthyrning eller annat upplåtande av fast egendom. Dock framgår inte ansvaret för tekniska förvaltningens övriga verksamhet såsom exempelvis mark och exploatering, park och plan eller städ och kost. Det framgår inte i reglementet vilka uppgifter kommunstyrelsens arbetsutskott ansvarar för vad gäller tekniska förvaltningen.

3.1.2 Delegationsordning

I kommunstyrelsens delegationsordning (senast reviderad 12 september 2023) beskrivs de lagliga grunderna för delegationsbeslut. Det anges bland annat att beslut som har fattats med stöd av delegation ska anmälas till kommunstyrelsen. Anmälan av delegationsbeslut görs för att informera kommunstyrelsen om vilka beslut som fattats genom delegation och för att ge kommunstyrelsen möjlighet att utöva sitt ansvar för styrning av verksamheten. Genom anmälan ges även kommuninvånaren information om vad som beslutats. Delegaten ansvarar för att delegationsbeslutet förtecknas och skickas till kommunsekreteraren. Av förteckningen ska framgå när beslutet fattades, diarienummer, ärendebeskrivning, beslut och vem som har fattat beslutet. Besluten ska anmälas vid nästkommande sammanträde.

Det framgår att om en delegat bedömer att ett ärende är av större vikt eller principiell vikt kan denne välja att låta kommunstyrelsen ta beslut i ärendet. Det anges att rätten för viss befattning att fatta beslut med stöd av delegationsbestämmelser även omfattar förordnad vikarie. Chef har rätt att inom sitt område fatta beslut i alla ärenden som är delegerade till underställd tjänsteperson. I tidigare version av delegationsordningen (reviderad 12 april 2022) var skrivningen att vid sjukfrånvaro, semester eller annan längre frånvaro har närmast överordnad rätt att fatta beslutet i stället för ordinarie delegat.

Det anges att om beslutanderätt delegerats till förvaltningschef får delegationsrätten enligt 6 kap 31 § överlåtas till annan anställd av förvaltningschefen. Vi noterar att

denna hänvisning till kommunallagen berör jävsförhållanden och inte vidaredelegering. Det framgår inte hur beslut som överlåts till annan anställd av förvaltningschefen ska dokumenteras.

3.1.3 Bedömning

Vi bedömer att det delvis finns en ändamålsenlig organisation och tydlig ansvarsfördelning för att utföra verksamhetens uppdrag.

Vi noterar att styrelsens ansvar för tekniska förvaltningens olika verksamhetsdelar inte framgår tydligt av dess reglemente utöver de uppgifter enligt speciallagstiftning som styrelsen ansvarar för. Detta bedömer vi som en brist. Vi ser det även som fördelaktigt att det tydliggörs vilka uppgifter kommunstyrelsens arbetsutskott ansvarar för vad gäller tekniska förvaltningen inom ramen för reglementet.

Vi bedömer att roller och ansvar inom tekniska förvaltningen i allt väsentligt upplevs som tydliga med en ansvarig teknisk chef och en avdelningschef för respektive avdelning. Befattningen som fastighetschef är vid tidpunkten för granskningen vakant, vilket vi delvis bedömer påverkar styrning och uppföljning av verksamheten.

Vi noterar att det finns en av kommunstyrelsen beslutad delegationsordning där ärenden avseende den tekniska förvaltningen ingår. Vi ser positivt på att delegationsordningen förtydligats avseende vad som gäller vid frånvaro av ordinarie delegat. Vi bedömer dock att delegationsordningen bör förtydligas vad gäller vilken paragraf som beslutet hänvisar till vid delegering av beslutanderätt till förvaltningschef.

3.2 Mål och styrdokument för den tekniska förvaltningen

3.2.1 Budget och ekonomisk flerårsplan

I Mönsterås kommuns budget 2023 och ekonomisk flerårsplan 2024–2025 (fastställd av kommunfullmäktige den 13 juni 2022) anges fem finansiella mål och sju övergripande verksamhetsmål som gäller för hela kommunen. Exempelvis är ett av de finansiella målen att nyinvesteringar för den taxefinansierade verksamheten långsiktigt

2023-12-12

ska finansieras via den av fullmäktige beslutade taxan och tidigare års fonderingar. Målet har bäring på tekniska förvaltningen då VA/renhållning utgör en taxefinansierad verksamhet. Vad gäller de övergripande verksamhetsmålen framgår bland annat att Mönsterås kommun ska vara en miljökommun där utveckling går mot fossilfrihet och positiv klimatpåverkan.

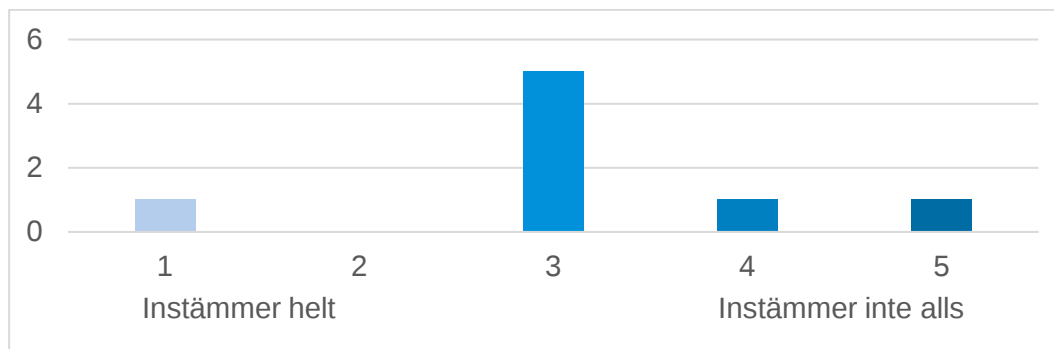
I budget 2023 anges vidare att uppdrag tilldelas samtliga nämnder, förvaltningar och bolag, samt till specifika nämnder. Det framgår att redovisningen av uppdragen sker i samband med delårsrapporter per april och augusti, samt i samband med årsredovisningen. Ett övergripande uppdrag till nämnder och förvaltningar, inklusive tekniska förvaltningen, är att lämna förslag på justering av taxor och avgifter till rådande kostnadsutveckling i omvärlden samt i förhållande till verksamhetsutveckling kopplad till taxan.

Vad gäller riktade uppdrag anges bland annat att kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda och genomföra åtgärder för att säkra vattentillförseln i hela kommunen, samt för att återanvända rejektivatten från reningsverken. Dessa uppdrag berör tekniska förvaltningens verksamhet genom VA/renhållningsavdelningen.

Av intervjuer framkommer att kommunstyrelsen inför 2023 inte fastställt några särskilda mål för den tekniska förvaltningen. Utöver kommunfullmäktiges mål och uppdrag är även kommunens investeringsbudget styrande för tekniska förvaltningen. Av investeringsbudgeten framgår flertalet planerade investeringar avseende teknisk förvaltning, exempelvis vad gäller lokalförsörjning, insatser för säkra skolvägar, renovering av reningsverk samt projektering av ny återvinningsstation. Vidare finns ett antal politiskt antagna styrdokument som anger mål och prioriteringar för verksamheten, så som kommunens VA-plan, översiktsplan, bostadsförsörjningsprogram och GIS-strategi.

Diagram 1 visar respondenternas svar på huruvida de anser att kommunstyrelsens mål har en tydlig koppling till fullmäktiges mål avseende tekniska förvaltningen. På den femgradiga skalan innebär siffran 1 *Instämmer helt*. Siffran 5 innebär *Instämmer inte alls*. Enkätresultatet visar ett varierande resultat, se diagram nedan.

Diagram 1.

3.2.2 Verksamhetsplaner

Av intervjuer framkommer att tekniska förvaltningen inte antagit en övergripande verksamhetsplan för hela förvaltningen som avser 2023, i stället finns det framtagna verksamhetsplaner per avdelning. Av granskningen framgår att verksamhetsplanerna skiljer sig åt till viss del avseende struktur och antal mål. Av intervju framkommer att det förts diskussioner på ledningsnivå om att förvaltningen bör anta en övergripande och samordnad verksamhetsplan för hela tekniska verksamheten för att stärka förvaltningens styrning och uppföljning av verksamheten, snarare än att varje avdelning tar fram olika verksamhetsplaner. Vid tidpunkten för granskningen har ingen övergripande verksamhetsplan antagits.

3.2.2.1 VA/Renhållningsavdelningen

I verksamhetsplanen för VA/Renhållningsavdelningen 2021–2025 (reviderad 16 februari 2021) bryts de sju kommunövergripande verksamhetsmålen ner till avdelningsnivå. Målen tilldelas indikatorer som ska följas upp på olika sätt, bland annat genom jämförelse med föregående års resultat, om indikatorn/aktiviteten är genomförd eller inte. Exempelvis är ett mål *VA-Renhållning ska verka för en fossil- och giffri verksamhet* och den tillhörande indikatorn *antal fordon som drivs på fossilbränslefritt drivmedel ska vara 100 % till år 2025*. Under uppföljning anges *andel fossilfria fordon (jmf år 2020)*. Inget målvärde/önskat värde framgår.

Utöver dessa mål har VA/Renhållningsavdelningen även verksamhetsmål med olika indikatorer/aktiviteter och uppföljningsmått. Det finns sju verksamhetsmål för renhållning och fem verksamhetsmål för VA. Verksamhetsmålen har samma upplägg som de ovan beskrivna nedbrutna kommunövergripande målen.

3.2.2.2 Samhällsbyggnadsavdelningen

Av verksamhetsplanen för samhällsbyggnadsavdelningen 2022–2023 (upprättad 14 april 2022) framgår att fullmäktiges beslutade verksamhetsmål har brutits ned till handlingspunkter/mål för avdelningen. Vissa av målen är gemensamma för samtliga enheter på samhällsbyggnadsavdelningen, andra är för särskilda enheter. Det finns tjugo gemensamma mål, gata (16), geodata (3), exploatering (3), park (10), plan (10). Målen kategoriseras i om det exempelvis berör personal/arbetsmiljö, ekonomi, service/utveckling eller miljö. I vissa av fallen finns det kommentarer till de utpekade målen, i andra fall inte. Målen saknar i vissa fall tydliga slutdatum och eller direktiv till uppföljning. Exempelvis utgörs ett mål inom enheten gata av att *Ta fram plan/schema på gatuborstning för ogräsbekämpning*. Enligt uppgift utvärderas målen i samband med årsredovisning 2023, i planen framgår dock inte hur uppföljning ska ske under planens giltighet.

3.2.2.3 Kost- och städavdelningen

I kost- och städavdelningens verksamhetsplan (upprättad 7 september 2021 och reviderad 22 maj 2023) har de sju övergripande budgetmålen brutits ned till mål för avdelningen. Målen har delats in i följande kategorier: miljömål, personal-/arbetsmiljömål, service-/utvecklingsmål, ekonomimål. Det finns tolv mål för kostenheten och elva mål för städenheten. Till vissa mål saknas konkreta mätetal för att mäta huruvida målen är uppfyllda eller inte. Exempelvis har kommunen ett mål *Agenda 2030 – Dirovatten* vilket definieras som ett miljömål. I kommentaren till målet anges att *Minska kemikalieanvändningen och införa Dirovattensystemet i Fliseryd*. Det finns inga angivelser på hur detta mål ska mätas eller med vilken periodicitet det ska följas upp. Ett annat mål som lyfts fram är *Matsvinnprojektet – Agenda 2030* som beskrivs vara ett miljömål. I beskrivningen av målet anges *Utveckla "klimatlådan" i fler*

kommundelar. Mäta matsvinn. I detta fall saknas det likt målet om vattensystemet, angivelser om hur målet ska mätas eller med vilken periodicitet målet ska följas upp.

3.2.2.4 Fastighetsavdelningen

Enligt teknisk chef finns det ingen beslutad verksamhetsplan för fastighetsavdelningen avseende verksamhetsåret 2023.

3.2.3 Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen inte har antagit tillräckliga och aktuella styrdokument för den tekniska verksamheten som stödjer en utveckling med fullmäktiges övergripande mål och riktlinjer.

Vi grundar på vår bedömning på att det saknas politiska mål utifrån fullmäktiges övergripande inriktningsmål som rör tekniska förvaltningen.

Vidare saknas en gemensam verksamhetsplan för tekniska förvaltningen som anger förvaltningens prioriterade mål och aktiviteter framåt. Vi konstaterar att respektive avdelning har tagit fram en verksamhetsplan, dock ser planerna olika ut i struktur och innehåll, samt att det för flera mål saknas konkreta mätetal samt med vilken periodicitet målen ska följas upp. Vi noterar även att verksamhetsplanerna inte omfattar årsvisa planer, där exempelvis VA-avdelningens verksamhetsplan antagits senast 2021. Vi ser positivt på de diskussioner som pågår om att ta fram en förvaltningsgemensam verksamhetsplan för den tekniska förvaltningen.

3.3 Rapportering och uppföljning

I årsredovisning 2022 (fastställd av kommunfullmäktige 27 mars 2023) samt delårsrapporter per april och augusti 2023 (fastställda av kommunfullmäktige 12 juni respektive 23 oktober 2023) följs tekniska förvaltningen upp, exempelvis vad gäller ekonomisk ställning. I bilagor till delårsrapport per augusti redovisas status i måluppfyllelse, status i uppdrag från fullmäktige samt verksamhetsberättelser. Exempelvis framgår, gällande uppdraget om förslag på justering av taxor och avgifter, att tekniska förvaltningens taxor ska behandlas av fullmäktige i november samt att taxeförslag har tagits fram i jämförelse av taxor i övriga länet.

Mönsterås kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning och uppföljning av den tekniska förvaltningen

2023-12-12

Av verksamhetsberättelse (bilaga till delårsrapport per augusti) för tekniska förvaltningen framgår beskrivning av ekonomisk prognos och analys för förvaltningen samt respektive avdelning, åtgärder vid underskott samt händelser av väsentlig betydelse. Det framgår att tekniska förvaltningen redovisar ett prognostiserat underskott på -2,6 mnkr för helåret 2023. Det beskrivs att underskotten främst är kopplade till ökade kostnader för drivmedel och försäkringar, kostnader som uppstått vid sluttäckning Mörkeskog, samt underhåll- och anläggningsmaterial. Effektiviseringsåtgärder som nämns är minskad energiförbrukning, minskade driftskostnader för reningsverk på grund av att renovering skett, samt att förvaltningen använder sig av distansutbildningar för att minska övriga kostnader som hotell och resor.

Av granskning av kommunstyrelsens protokoll framgår att tekniska förvaltningens ekonomiska läge följs upp genom månadsbokslut och delårsbokslut. I de månadsbokslut vi tagit del av (per februari och mars 2023) avseende kommunstyrelsen beskrivs det ekonomiska läget kommunövergripande samt per nämnd och förvaltning.

Vår protokollgranskning visar att verksamhetsplanerna inte varit uppe i kommunstyrelsen för information.

Av intervjuer framgår att det finns en välfungerande dialog inom förvaltningen samt med teknisk chef i olika verksamhetsspecifika frågor. Därtill genomförs regelbundna avstämningar mellan tekniska förvaltningen genom teknisk chef och kommunstyrelsens arbetsutskott inför beredning av ärenden och sammanträden. På dessa möten deltar i de flesta fall även samhällsbyggnadschefen. Enligt uppgift tas ärenden ibland upp för beslut eller information i kommunstyrelsens arbetsutskott eller kommunstyrelsen, om de av tjänstemännen bedöms vara av intresse eller principiell vikt för politiken. Detta är även i linje med kommunstyrelsens delegationsordning.

Enkätresultatet visar varierande svar gällande rapportering, ekonomiska underlag och uppföljning av måluppfyllelse. Diagram 2 nedan visar respondenternas svar på huruvida de anser att rapportering och uppföljning av tekniska förvaltningens ekonomiska resultat och prognoser är tillräckliga. På den femgradiga skalan innebär

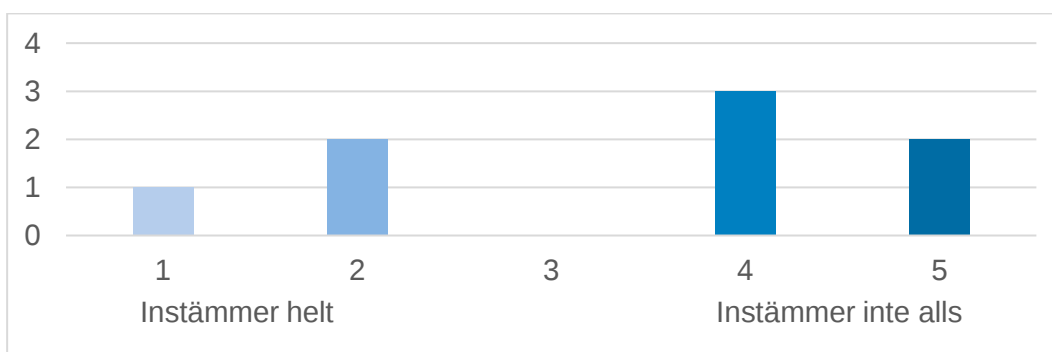
Mönsterås kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning och uppföljning av den tekniska förvaltningen

2023-12-12

siffran 1 *Instämmer helt*. Siffran 5 innebär *Instämmer inte alls*. Majoriteten av respondenterna har svarat att de inte instämmer.

Diagram 2.

Även gällande frågan om respondenterna tar del av ekonomiska underlag avseende den tekniska förvaltningen är enkätsvaren spridda. Se diagram 3 nedan.

Diagram 3.

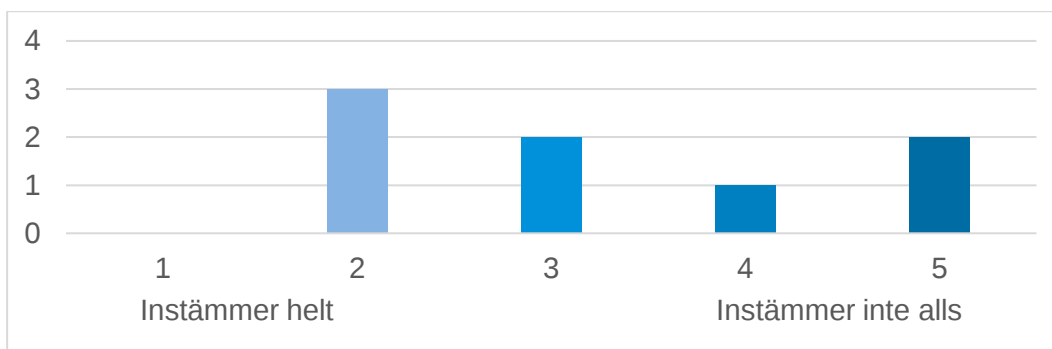

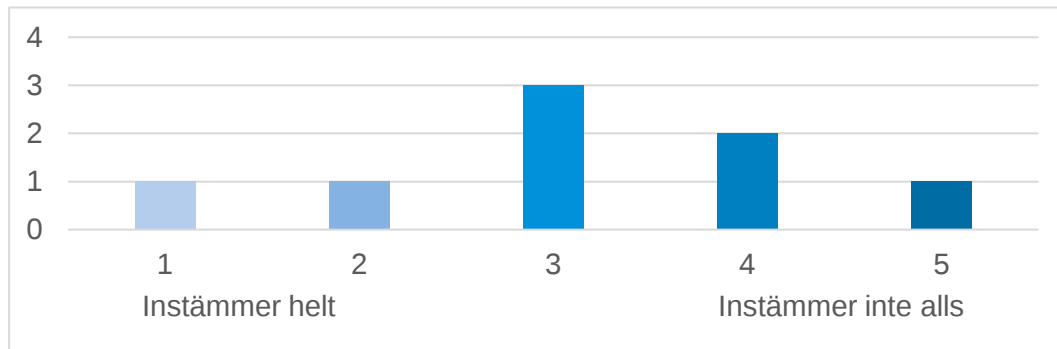
Diagram 4 nedan visar respondenternas svar på huruvida de anser att kommunstyrelsen följer upp hur måluppfyllelse avseende tekniska förvaltningen utvecklas under året.

Mönsterås kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning och uppföljning av den tekniska förvaltningen

2023-12-12

Diagram 4.

3.3.1 Intern kontroll

Kommunstyrelsen har antagit en intern kontrollplan för 2023 för tekniska förvaltningen. Av protokollgranskning framgår att kommunstyrelsen 7 februari (§ 45) godkände nedan kontrollpunkter för 2023. I internkontrollplan för 2023 finns två risker identifierade: *Händelser utanför arbetstid/kontorstid* (riskvärde 8) samt *Reservkraft VA* (riskvärde 12). Det finns två utsedda tjänstepersoner att kontrollera dessa risker under året. Det framgår inte hur kontrollen ska genomföras eller med vilken periodicitet de ska genomföras.

Intervjuade beskriver att riskerna som återfinns i internkontrollplanen arbetas fram i verksamhetssystemet Kommunresurs. Teknisk chef och avdelningschefer lägger in risker samt sannolikheten för att de ska inträffa i systemet, därefter värderar systemet riskerna och tilldelar riskvärden. Efter detta presenteras de samlade riskerna i en så kallad riskportfölj för kommunstyrelsens arbetsutskott. Arbetsutskottet får möjlighet att ta ställning till riskportföljen och vilka risker som ska tas med inom ramen för internkontrollplanen. Av intervjuerna framgår att kommunstyrelsen under de senaste åren inte justerat eller haft anmärkning på de risker och förslag på kontrollområden som presenterats av förvaltningen.

Under 2022 kontrollerades riskerna *Brandskyddskontroll på fastighetsavdelningen*, *Produktion av specialkost i köken* samt *Reservkraft på VA*. De två första punkterna bedömdes som färdigställda, dock bedömdes att punkt tre skulle flyttas med till 2023-års plan.

Av intervjuerna beskrivs att det inte sker någon löpande uppföljning av internkontrollen utöver vid årsbokslutet. Av protokollgranskning framgår att resultatet av intern kontroll 2022 godkändes av kommunstyrelsen 7 februari 2023 (§ 44).

3.3.2 Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen delvis genomför en ändamålsenlig uppföljning och kontroll av den tekniska förvaltningen. Vi gör även bedömningen att rapportering och uppföljning av verksamhetens resultat inte är tillräcklig.

Vi grundar vår bedömning på att verksamhetens resultat vad gäller ekonomi och övergripande målutveckling rapporteras till kommunstyrelsen genom månadsbokslut och verksamhetsberättelser. Eftersom kommunstyrelsen inte har beslutat om några specifika mål för den tekniska förvaltningen eller fattat beslut om antagna verksamhetsplaner, bedömer vi att den uppföljning som görs av tekniska förvaltningen inte är tillräcklig. Av protokollgranskning noterar vi att verksamhetsplanerna inte heller har varit uppe i kommunstyrelsen för information. På så vis bedömer vi att kommunstyrelsen inte uttalat en ambition och riktning för den tekniska förvaltningen och därmed har få verktyg att styra och följa upp att tekniska förvaltningen utvecklas på det sätt som förväntas, utöver den övergripande uppföljning kring verksamhet och ekonomi som görs.

Vi bedömer att kommunstyrelsen delvis bedriver ett tillfredställande internt kontrollarbete inklusive risk- och väsentlighetsbedömning avseende den tekniska förvaltningen.

Kommunstyrelsen har antagit en intern kontrollplan för 2023 där risker rörande tekniska förvaltningen identifierats och kontrolleras. Vi gör dock bedömningen att identifierade risker i högre omfattning bör omfatta de olika verksamhetsrisker som finns inom tekniska förvaltningen för att öka kommunstyrelsens styrning och kontroll över den verksamheten. Riskområdet *Reservkraft på VA*, bedömer vi utgöra ett mer övergripande och långsiktigt riskområde som bör fångas upp ett strategidokument eller liknande, än att utgöra ett kontrollmål som ska följas upp årsvis.

3.4 Stickprovskontroll av delegationsbeslut och återrapportering

Inom ramen för granskningen har KPMG genomfört en stickprovsgranskning av fattade delegationsbeslut inom den tekniska förvaltningen. Stickprovskontrollen har omfattat delegationsbeslut mellan 1 januari 2023 till 1 juni 2023. Se nedan för våra iakttagelser.

Vid stickprovskontrollen har kommunstyrelsens delegationsordning som var gällande 12 april 2022 till 12 september 2023 beaktats, då den var styrande under tiden som de aktuella besluten fattades. Kontrollmomentet *Finns hänvisning till delegationspunkt och lagrum* har lagts i syfte att följa upp tydlighet, kontroll och spårbarhet till fattade beslut.

3.4.1 Rutin för anmälan av delegationsbeslut

Av granskningen framgår att det inte finns någon dokumenterad rutin för hur anmälan av delegationsbeslut ska gå till, utöver vad som anges i delegationsordningen. Enligt uppgift följs en excellista i löpande inom förvaltningen, gällande fattade delegationsbeslut. Denna skickas till kommunsekreteraren en gång per halvår för vidare återrapportering till kommunstyrelsen. Vid tiden för granskningen förs enligt uppgift diskussioner om att anmälan ska ske med tätare intervall.

Enligt de intervjuade får kommunstyrelsen i samband med deras sammanträden, ta del av listor där det framgår övergripande information om fattade delegationsbeslut vad gäller när beslutet fattats samt ärendemening kring vad beslutet avser. Enligt uppgift tillhandahålls styrelsen inte med underliggande handlingar till besluten, om de inte särskilt efterfrågar detta. Enligt de intervjuade efterfrågar kommunstyrelsen sällan kompletteringar eller underliggande handlingar.

3.4.2 Iakttagelser

Av de listor vi tagit del av som är utdragna från verksamhetssystemet framgår datum, ärendenummer, beskrivning, avsändare/mottagare, ärendemening, ansvarig, avdelning och dokumenttyp. Av den excellista vi tagit del av framgår datum, motsvarande ärendemening (vad beslutet rör, aktuell fastighet och kommentar), vem som fattat

2023-12-12

beslutet samt beslut. Vi noterar att det ser olika ut i vilken mån diarienummer anges eller ej. Enligt uppgift finns inte diarienummer på vissa delegationsbeslut.

Av de underlag vi tagit del av gällande stickprovsgranskade ärenden framgår inte hänvisning till aktuell delegationspunkt och lagrum.

Under punkten delegationsbeslut i protokoll framgår att redovisning/anmälan av beslut skett. Under rubriken beslutsunderlag framgår vilka listor som redovisats vid respektive sammanträde, det varierar dock vilken information som framgår om besluten. Det framgår vilken typ av beslut som anmälts, tidsperiod som besluten fattats och i vissa fall diarienummer för en grupp beslut. Det går inte att verifiera i vilken mån stickprovsgranskade beslut har anmälts vid nästkommande sammanträde.

I ett stickprovskontrollerat ärende (Uthyrning, KS 2023/25, ID 205736) har handläggare fattat ett beslut som enligt delegationsordningen är delegerat till avdelningschef för fastighetsavdelningen. Vi har tagit del av delegeringsbeslut som visar på att beslutanderätten har delegerats vidare från teknisk chef till handläggaren.

I ett ärende (Yttrande om tung och bred transport, KS 2023/2, ID 2023.959) finns det inte någon koppling till delegationspunkt i delegationsordningen. När ärendetypen inte finns i delegationsordningen innebär det att kommunstyrelsen ska fatta beslutet. Vi noterar att det i den reviderade delegationsordningen, som inte var gällande när beslutet fattades, finns en delegationspunkt för ärendetypen.

Av enkätresultatet framgår att en majoritet av kommunstyrelsens ledamöter inte anser att kommunstyrelsen får en tillräcklig återrapportering av delegationsbeslut.

3.4.3 Bedömning

Utifrån vår stickprovskontroll, bedömer vi att det finns beslut som inte fattats på rätt nivå. Vi bedömer inte att det sker en tillräcklig återrapportering av beslut fattade på delegation.

Våra stickprovskontroller visar att ett beslut inte fattats på rätt beslutandenivå, då beslutet har fattats av förvaltningen utan beslutanderätt enligt delegationsordningen.

Mönsterås kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning och uppföljning av den tekniska förvaltningen

2023-12-12

Granskningen visar att återrapportering av beslut inte sker i enlighet med kommunstyrelsens delegationsordning, det vill säga återrapportering vid nästkommande sammanträde. Detta bedömer vi som en brist.

För att delegationsbeslut som får överklagas enligt kommunallagen ska kunna överklagas, krävs att det är möjligt att fastslå vilka delegationsbeslut som avrapporterats vid ett visst sammanträde. Effekten av att återrapportering till kommunstyrelsen inte sker i enlighet med kommunstyrelsens delegationsordning blir att det inte går att avgöra när ett delegationsbeslut vunnit laga kraft.

Vi bedömer vidare att det saknas tydliga hänvisningar till delegationspunkt i förteckningar och beslutsunderlag. Vi bedömer att detta kan tydliggöras, för att stärka spårbarheten mellan vilka beslut som fattats utifrån delegerade ärenden enligt delegationsordningen.

4 Slutsats och rekommendationer

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen styr och följer upp den tekniska förvaltningen på ett ändamålsenligt och tillräckligt sätt.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen endast delvis styr och följer upp den tekniska förvaltningen på ett ändamålsenligt och tillräckligt sätt.

Vi bedömer att det delvis finns en ändamålsenlig organisation och tydlig ansvarsfördelning för att utföra verksamhetens uppdrag. Vi noterar att styrelsens ansvar för tekniska förvaltningen inte framgår tydligt av dess reglemente eller vilka uppgifter kommunstyrelsens arbetsutskott ansvarar för, utöver de uppgifter enligt speciallagstiftning som styrelsen ansvarar för. Detta bedömer vi som en brist.

Vi bedömer att roller och ansvar inom tekniska förvaltningen i allt väsentligt upplevs som tydliga med en ansvarig teknisk chef och en avdelningschef för respektive avdelning. Befattningen som fastighetschef är vid tidpunkten för granskningen vakant, vilket vi delvis bedömer påverkar styrning och uppföljning av verksamheten.

Genom att kommunstyrelsen inte antagit särskilda mål och aktuella styrdokument för den tekniska verksamheten saknas tydliga förutsättningar för att styra och följa upp verksamheten och tillse att verksamheten stödjer en utveckling i enlighet med fullmäktiges övergripande mål och riktlinjer.

Vår bedömning är att kommunstyrelsen delvis genomför en ändamålsenlig uppföljning och kontroll av den tekniska förvaltningen. Vi bedömer även att rapportering och uppföljning av verksamhetens resultat inte är tillräcklig. Vi bedömer att kommunstyrelsen delvis bedriver ett tillfredställande internt kontrollarbete inklusive risk- och väsentlighetsbedömning avseende den tekniska förvaltningen.

Utifrån vår stickprovskontroll, bedömer vi att det finns beslut som inte fattats på rätt nivå. Vi bedömer vidare att det inte sker en tillräcklig återrapportering av beslut fattade på delegation i enlighet med kommunallagens krav och kommunstyrelsens delegationsordning. Detta bedömer vi som en brist.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Ta fram specifika mål för tekniska förvaltningen som tydliggör kommunstyrelsens ambition och riktning för verksamheten.
- Ta fram en samlad verksamhetsplan/styrande dokument för tekniska förvaltningen inklusive verksamhetsmål och mätetal för uppföljning, samt följa upp detta vid del- och årsredovisningar.
- Förtydliga delegationsordningen vad gäller att hänvisning sker till rätt paragraf i kommunallagen vid delegering av beslutanderätt till förvaltningschef.
- Säkerställa att återrapportering av delegationsbeslut sker vid nästkommande sammanträde i enlighet med kommunstyrelsens delegationsordning. I detta även beakta att kommunstyrelsens protokoll bör utformas så att det är möjligt att ta reda på vilka delegationsbeslut som anmälts vid respektive sammanträde.
- Uppmärksamma fullmäktige att kommunstyrelsens reglemente behöver tydliggöras vad gäller deras ansvar för samtliga verksamhetsdelar inom tekniska förvaltningen, utöver de uppgifter som anges utifrån gällande speciallagstiftning.

Mönsterås kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning och uppföljning av den tekniska förvaltningen

2023-12-12

Datum som ovan

KPMG AB

Lovisa Edvardsson

Kommunal revisor

Ida Brorsson

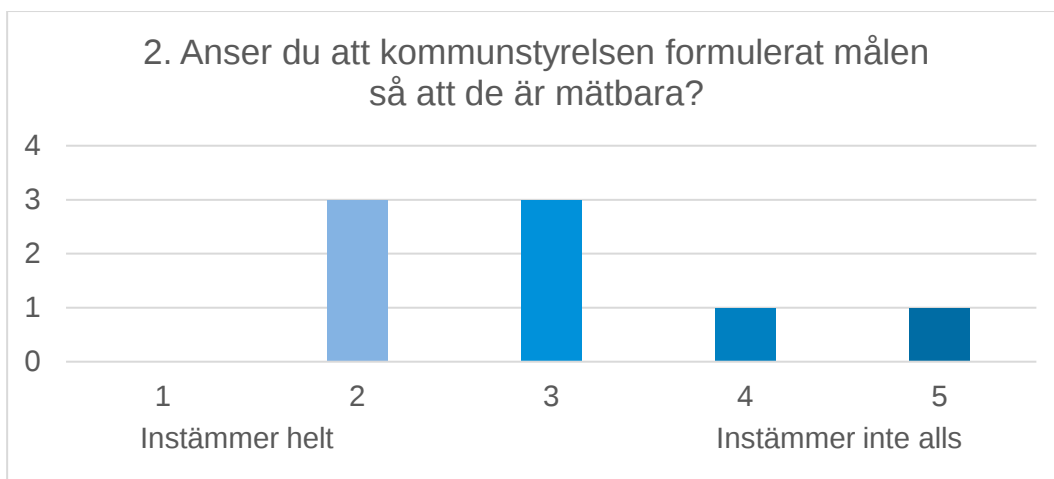
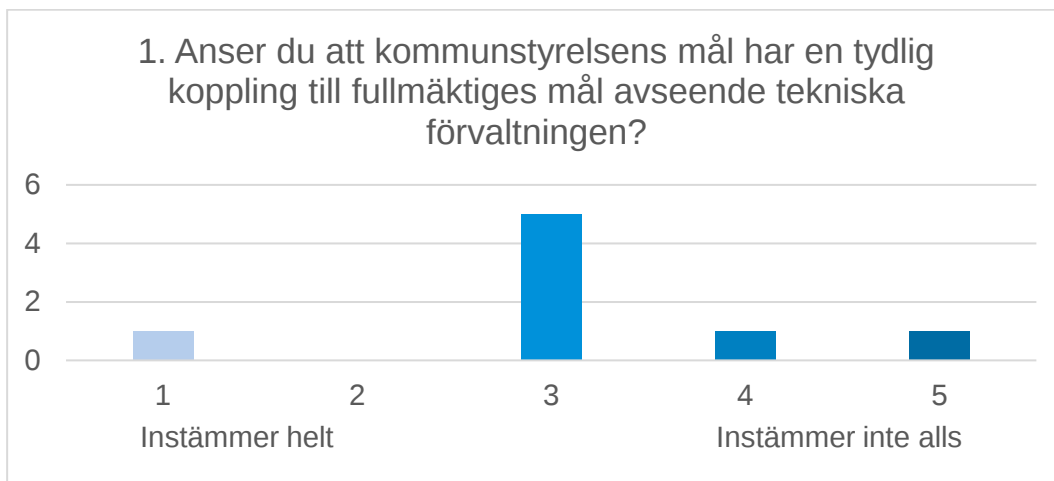
Certifierad kommunal revisor

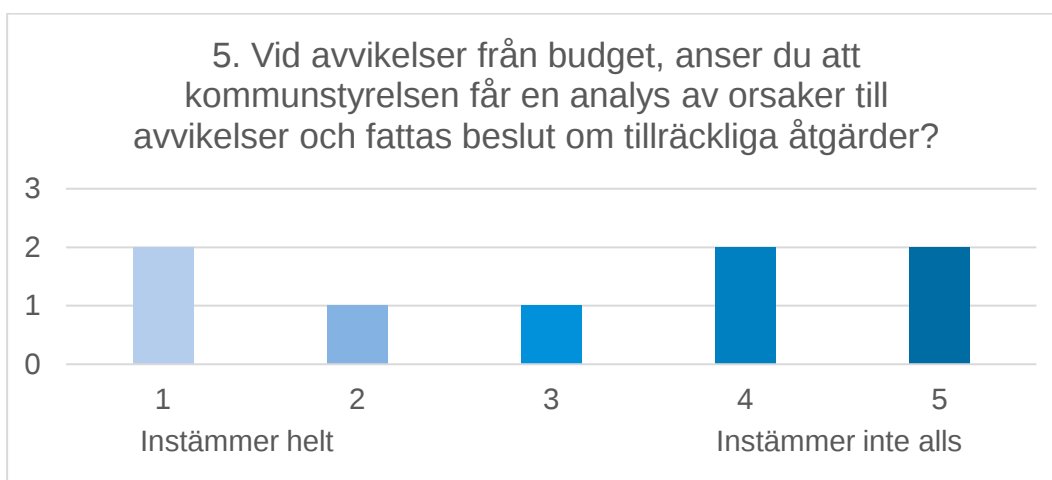
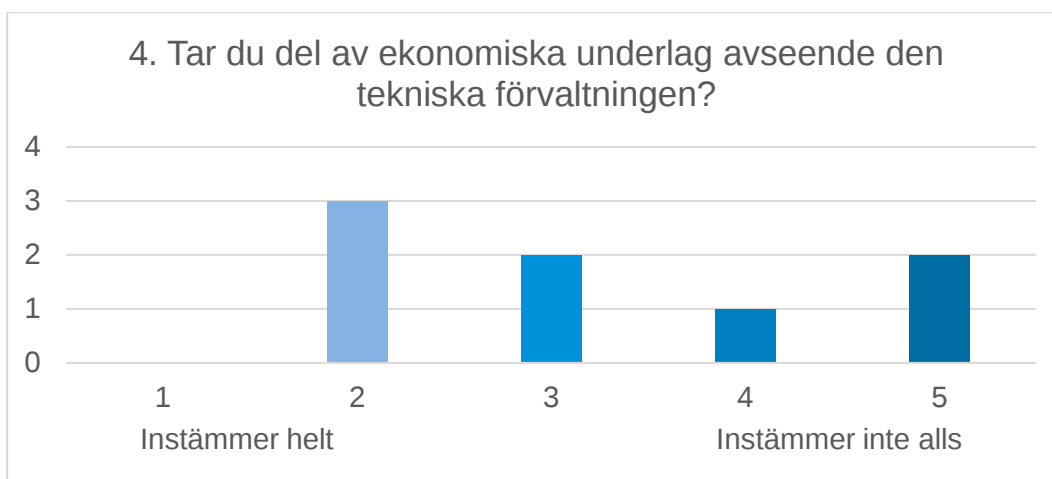
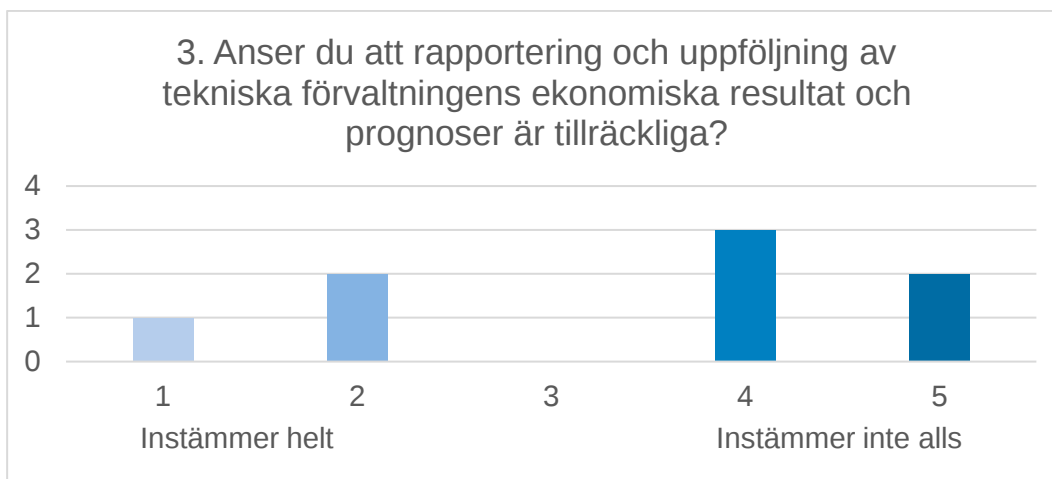
Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Bilaga 1: Resultat av enkätundersökning

Antal som ombetts besvara enkäten: 13

Antal enkätsvar: 8 (svarsfrekvens om 61,5 %)

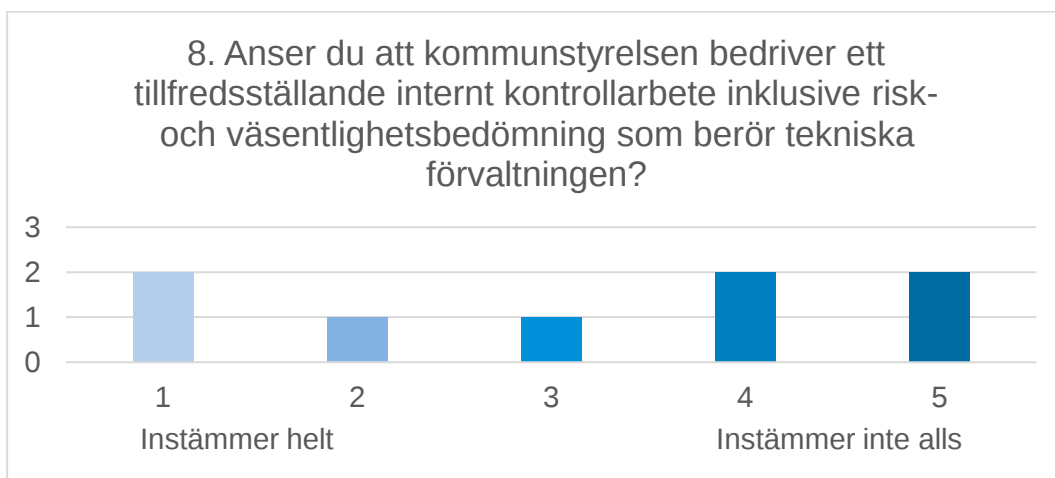
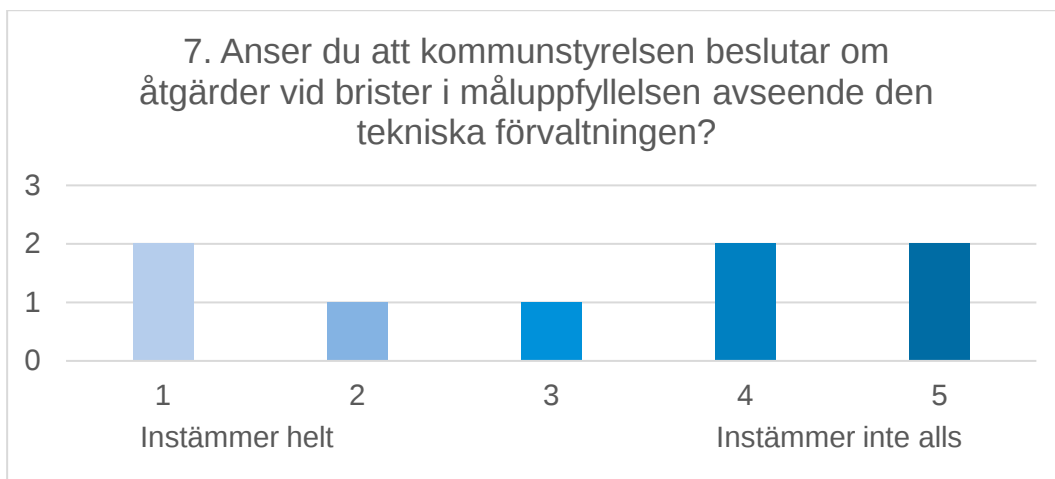
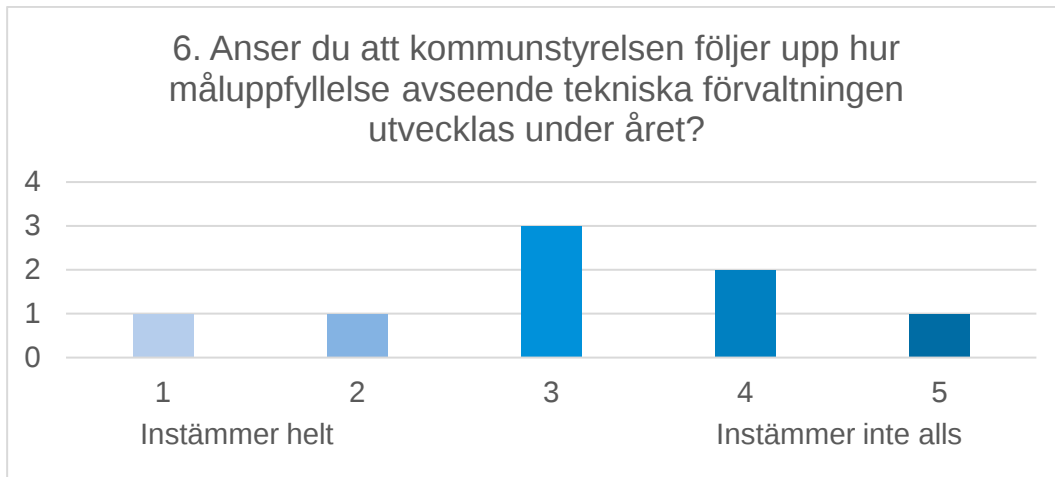

Mönsterås kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning och uppföljning av den tekniska förvaltningen

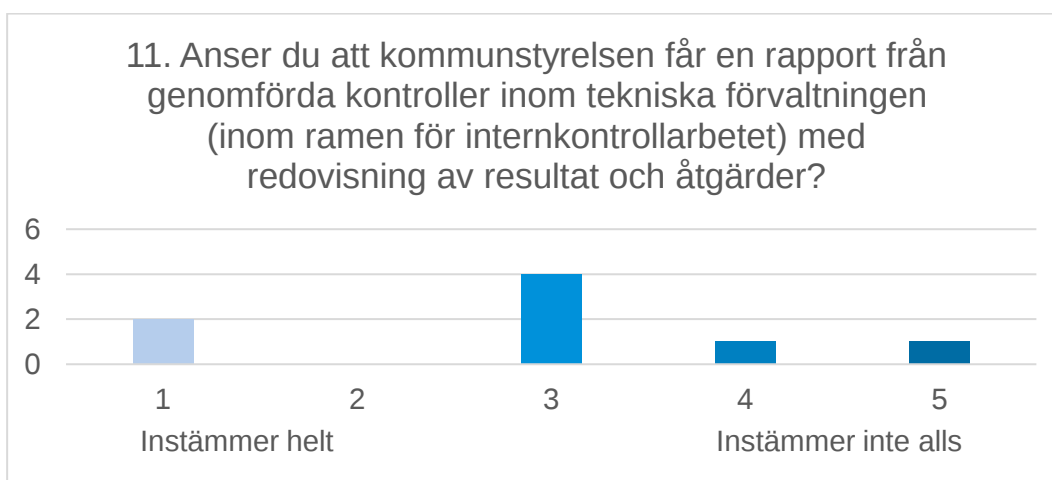
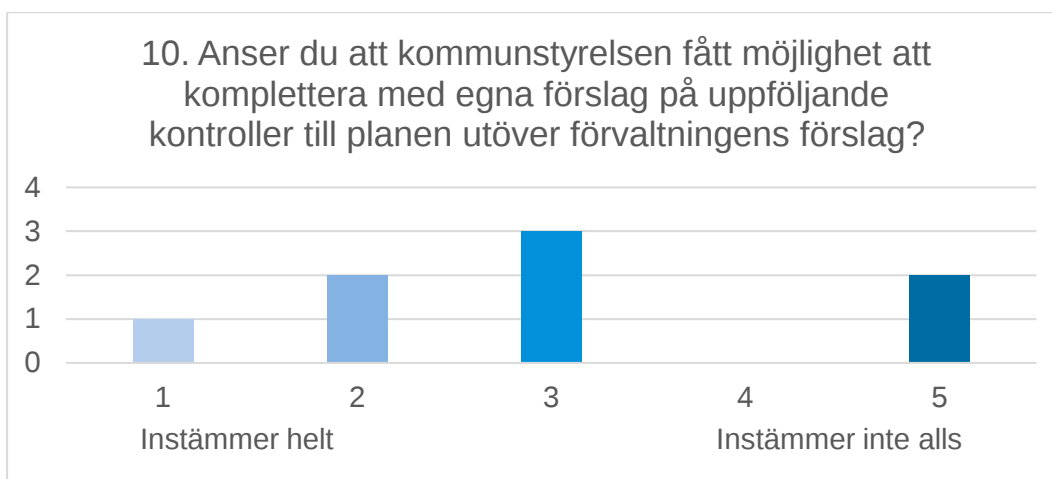
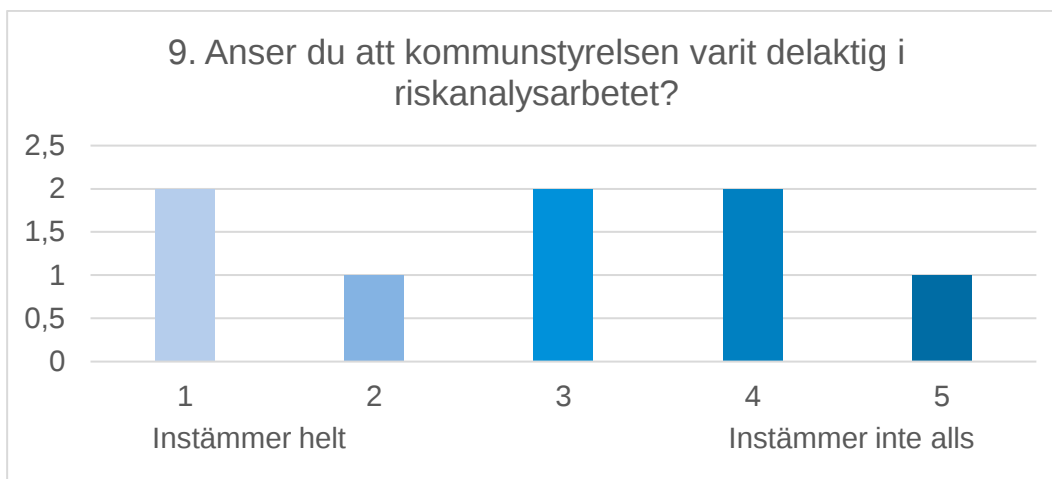
2023-12-12

Mönsterås kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning och uppföljning av den tekniska förvaltningen

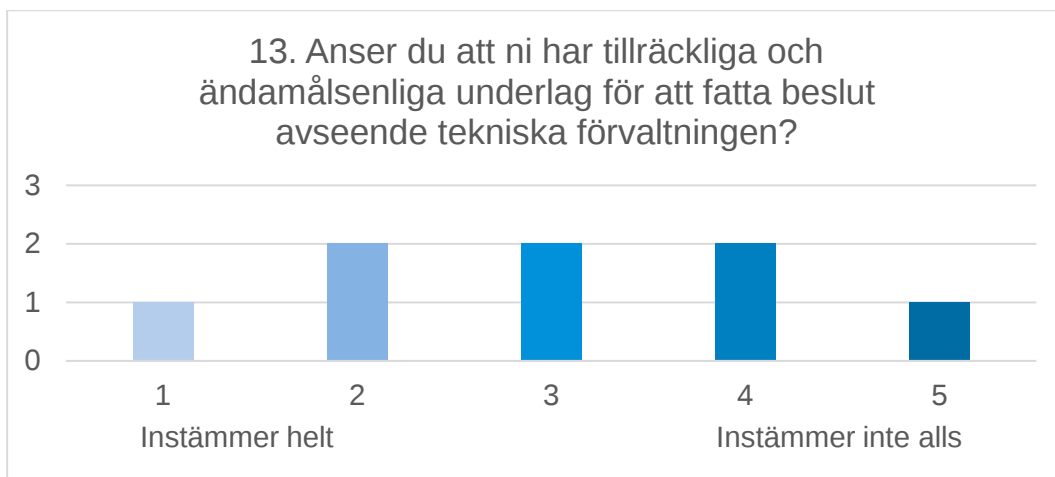
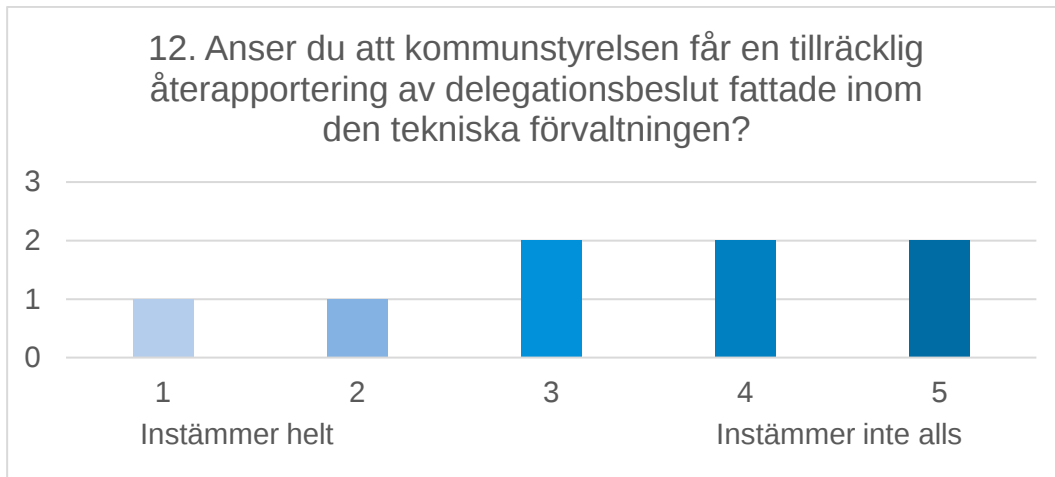
2023-12-12

Mönsterås kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning och uppföljning av den tekniska förvaltningen

2023-12-12

Bilaga 2: Stickprovsmall

Ärende	Datum för beslut	Finns hänvisning till delegationspunkt och lagrum?	Datum för återrapportering till styrelsen - har återrapportering skett vid nästkommande sammanträde?	Har rätt delegat fattat beslutet?	Har förvaltningen fattat beslut de har beslutanderätt för?
Servitut - Vattenledning	2023-01-10	Nej	Framgår ej	Ja (F.21 Beslut om att godkänna servitutsavtal, Samhällsbyggnadschef)	Ja
Grannhörande - Underrättelse, bygglov för 46 m mast (MBN-2022-678)	2023-01-13	Nej	Framgår ej	Ja (F.22 Yttrande över remisser från MBN angående bygglovsansökningar i kommunens egenskap av fastighetsägare och granne, Samhällsbyggnadschef)	Ja
Grannhörande - Bygglov om transformatorstation (MBN-2023-36)	2023-02-10	Nej	Framgår ej	Ja (F.22 Yttrande över remisser från MBN angående bygglovsansökningar i kommunens egenskap av fastighetsägare och granne, Samhällsbyggnadschef)	Ja
Lägenhetsarrende uppsagt, kolonilott	2023-03-22	Nej	Framgår ej	Ja (F.12 Beslut om övriga arrenden på maximalt fem år, emot en total ersättning om högst fem basbelopp, Samhällsbyggnadschef)	Ja

Mönsterås kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning och uppföljning av den tekniska förvaltningen

2023-12-12

Ärende	Datum för beslut	Finns hänvisning till delegationspunkt och lagrum?	Datum för återrapportering till styrelsen - har återrapportering skett vid nästkommande sammanträde?	Har rätt delegat fattat beslutet?	Har förvaltningen fattat beslut de har beslutanderätt för?
Ansökan om lantmäteriförrättning - Fastighetsreglering	2023-05-03	Nej	Framgår ej	Ja (F.17 Rätt att påkalla förrättning och företräda kommunen vid lantmäteriförrättningar, Samhällsbyggnadschef)	Ja
Yttrande om tung och bred transport (KS 2023/2, ID 2023.959)	2023-05-25	Nej	Framgår ej	Nej. Vid tiden för beslutet fanns ingen delegationspunkt för ärendetypen. Vi noterar att delegationspunkt E.6 i reviderad delegationsordning överensstämmer med ärendetypen.	Nej
Hyresavtal bostad (ID 2023.1122)	2023-05-22	Nej	Framgår ej	Ja (F.1 Beslut om uthyrning av bostäder samt hyressättning för en tid av högst fem år i sänder, Handläggare fastighetsavdelningen)	Ja
Uthyrning (KS 2023/25, ID 205736)	2023-04-20	Nej	Framgår ej	Ja. Beslut har fattats av handläggare som delegerats uppgiften av teknisk chef (F.2 Beslut om uthyrning av lokaler samt hyressättning för en tid av högst fem år i sänder, Avdelningschef fastighetsavdelningen)	Ja

Mönsterås kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning och uppföljning av den tekniska förvaltningen

2023-12-12

Ärende	Datum för beslut	Finns hänvisning till delegationspunkt och lagrum?	Datum för återrapportering till styrelsen - har återrapportering skett vid nästkommande sammanträde?	Har rätt delegat fattat beslutet?	Har förvaltningen fattat beslut de har beslutanderätt för?
Lägenhetsarrende för båtplats (KS 2023/62, ID 204226)	2023-03-06	Nej	Framgår ej	Ja (F.15 Beslut om upplåtelse och överlåtelse av båtplatser, Mark och exploateringshandläggare)	Ja
Yttrande markupplåtelse (KS 2023/170, ID 2023.877)	2023-05-12	Nej	Framgår ej	Ja (F.7 Tillstyrkande av ansökan om Markupplåtelse, Handläggare samhällsbyggnadsavdelningen)	Ja